

Palæstinenserne ret til modstand og Israels krav om selvforsvar

Den israelske militæroffensiv i Gazastriben, der blev indledt den 7. oktober 2023, har forårsaget forbløffende ødelæggelse og menneskelige tab. Med over 61.200 dræbte palæstinensere – heraf anslået 80 % civile – er hele byer som Rafah jævnet med jorden, og 80 % af Gazas infrastruktur, herunder hospitaler, skoler og vandsystemer, er blevet ødelagt. Denne offensiv kan ikke klassificeres som en konventionel "krig". I stedet for en væbnet konflikt mellem to suveræne stater er det et angreb fra en besættelsesmagt mod en civilbefolkning under dens kontrol. Dette essay argumenterer for tre indbyrdes forbundne juridiske pointer: (1) Palæstinenserne har en anerkendt ret under international lov til at modstå besættelse; (2) Israel, som besættelsesmagt, kan ikke lovligt påberåbe sig selvforsvar under artikel 51 i FN-pagten for at retfærdiggøre sin militære kampagne i Gaza; og (3) Israels handlinger udgør gentagne og alvorlige overtrædelser af international lov, herunder ulovlig besættelse, apartheid og systematisk tilsidesættelse af juridiske normer.

Palæstinenserne ret til at modstå besættelse

Retten til at modstå fremmed besættelse er solidt forankret i international lov. Den udspringer af princippet om selvbestemmelse, nedfældet i artikel 1 i FN-pagten, Den Internationale Pag om Borgerlige og Politiske Rettigheder (ICCPR) og Den Internationale Pag om Økonomiske, Sociale og Kulturelle Rettigheder (ICESCR). For palæstinenserne, der har levet under israelsk besættelse siden 1967 i Vestbredden, Østjerusalem og Gaza, har denne ret særlig betydning.

FN's Generalforsamling har bekræftet modstandens legitimitet i flere resolutioner. Resolution 37/43 (1982) erklærer "legitimiteten af folks kamp for uafhængighed, territorial integritet, national enhed og befrielse fra kolonial og fremmed dominans og fremmed besættelse med alle tilgængelige midler, herunder væbnet kamp." Derudover anerkender artikel 1(4) i Tillegsprotokol I til Genèvekonventionerne (1977) væbnede konflikter, der involverer folk, der modstår fremmed besættelse eller kolonial dominans, som internationale væbnede konflikter, hvilket giver sådanne kampe legitimitet under international humanitær lov (IHL).

Selvom Israel formelt trak sine bosættelser tilbage fra Gaza i 2005, bekræftede Den Internationale Domstol (ICJ) i sin rådgivende udtalelse fra juli 2024, at Gaza forbliver besat under international lov, givet Israels effektive kontrol over dets grænser, luftrum og adgang til havet. Denne juridiske status aktiverer det palæstinensiske folks ret til at modstå besættelsen.

Israels manglende evne til at påberåbe sig selvforsvar mod besat territorium

Israel påberåber sig ofte artikel 51 i FN-pagten for at retfærdiggøre sine militære handlinger som selvforsvar. Denne juridiske begrundelse er dog ikke anvendelig i sammenhæng med besat territorium. ICJ's rådgivende udtalelse fra 2004 om *Retslige konsekvenser af opførelsen af en mur på det besatte palæstinensiske territorium* gjorde det klart, at selvforsvar under artikel 51 kun gælder som reaktion på et væbnet angreb fra en anden stat. Domstolen udtalte utvetydigt:

“Artikel 51 i pagten... har ingen relevans i denne sag, da Israel ikke hævder, at angrebene mod det kan tilskrives en fremmed stat.” (ICJ, 2004, afsnit 139)

I stedet er Israel som besættelsesmagt bundet af Fjerde Genèvekonvention (1949), som regulerer dens forpligtelser over for den besatte befolkning. Disse omfatter beskyttelse af civile (artiklerne 27 og 33), forbud mod kollektiv afstraffelse og pligten til at sikre adgang til essentielle ressourcer som mad, vand og lægehjælp (artiklerne 49 og 55).

Israels militære adfærd i Gaza krænker åbenlyst disse forpligtelser. Drabet på over 61.200 palæstinensere – de fleste af dem kvinder og børn – sammen med ødelæggelsen af 80 % af hjem, hospitaler og skoler kan ikke retfærdiggøres under nogen legitim sikkerhedsbegrundelse. Belejringen og blokaden af Gaza, der har været på plads siden 2007, udgør kollektiv afstraffelse under IHL og er blevet fordømt som sådan af FN's Fact-Finding Mission om Gaza-konflikten (2009) og bekræftet af Amnesty International i 2024.

Særligt graverende var angrebet på Rafah i maj 2024, der blev iværksat trods foreløbige foranstaltninger udstedt af ICJ i sagen *Sydafrika mod Israel* om folkedrab. Operationen fordrev 1,2 millioner palæstinensere og lukkede Rafah-overgangen – den vigtigste indgang for humanitær hjælp – hvilket yderligere forværrer den humanitære krise. Ødelæggelsen af Gazas miljø og landbrugsinfrastruktur, herunder 80 % af plantelivet, 70 % af landbrugsjorden, 47 % af grundvandsbrøndene og 65 % af vandtankene, krænker artikel 55 i Fjerde Genèvekonvention, som pålægger besættelsesmagten at sikre fødevare- og lægemiddelforsyninger til befolkningen.

Gentagne overtrædelser og erosion af juridiske normer

Israels politikker på det besatte palæstinensiske territorium (OPT) afslører et konsekvent mønster af overtrædelse af international lov og ignorering af juridiske forpligtelser, samtidig med at andre fordømmes for lignende adfærd. Disse overtrædelser er tydelige på tre primære områder:

Ekspansionisme og ulovlige bosættelser

Under artikel 49(6) i Fjerde Genèvekonvention er overførsel af besættelsesmagts befolkning til besat territorium forbudt. Alligevel har Israel godkendt opførelsen af næsten 24.000 bosætterboligheder på Vestbredden mellem 2009 og 2020 og kontrollerer over

675.000 dunam af Vestbreddens jord til bosættelser. Disse handlinger har fragmenteret palæstinensisk territorium og undergravet levedygtigheden af en fremtidig palæstinensisk stat.

ICJ's rådgivende udtalelse fra 2024 bekræftede ulovligheden af disse bosættelser og beordrede Israel til at afvikle dem og afslutte besættelsen inden september 2025. Derudover krænker Israels uforholdsmæssige brug af fælles naturressourcer, herunder udnyttelsen af 90 % af vandforsyningen fra bjergakviferen, IHL's forbud mod udnyttelse af ressourcer på besatte territorier.

Apartheid som en forbrydelse mod menneskeheden

Internationale menneskerettighedsorganisationer – herunder Amnesty International (2022) og Human Rights Watch (2021) – har fastslået, at Israels politikker udgør apartheid under international lov. Apartheidkonventionen fra 1973 og artikel 7(2)(h) i Rom-statutten definerer apartheid som et institutionaliseret regime af systematisk undertrykkelse af en racegruppe over en anden.

Israels regime opfylder denne definition:

- **Dobbelt juridiske systemer:** Palæstinensere på Vestbredden er underlagt militær lov, mens jødiske bosættere nyder civile lovbeskyttelser.
- **Tvungen fordrivelse:** Titusinder af palæstinensere har mistet deres opholdsrettigheder, og over 35 beduinlandsbyer forbliver uanerkendte.
- **Nationalitetsdiskrimination:** Palæstinensere i OPT forbliver statsløse, nægtet både israelsk statsborgerskab og en suveræn palæstinensisk stat.

ICJ's afgørelse fra 2024 bekræftede apartheid-betegnelsen og citerede systematisk dominans og undertrykkelse som juridisk fastslået.

Vilkaarlige og uforholdsmæssige militære magt

Israels militære adfærd i Gaza krænker gentagne gange IHL-principperne om forskelsbehandling, proportionalitet og nødvendighed. Specifikke krigsforbrydelser under artikel 8 i Rom-statutten omfatter:

- **Målretning mod civile eller civil infrastruktur** (artikel 8(2)(b)(ii))
- **Uforholdsmæssige angreb** (artikel 8(2)(b)(iv))
- **Udsultning af civile som krigsmetode** (artikel 8(2)(b)(xxv))

Eksempler inkluderer:

- Luftangrebet den 16. april 2024 på Al-Maghazi flygtningelejr, der dræbte 15 civile, herunder 10 børn.
- Bombningerne i oktober 2024 af Al-Tabaen-skolen og Shuhada al-Aqsa-moskeen, der dræbte over 100 mennesker.
- Drab på 217 journalister, 120 akademikere og 224 humanitære hjælpearbejdere, herunder 179 UNRWA-ansatte.

Disse handlinger gør store dele af Gaza ubeboelige, hvilket opfylder kriterierne for etnisk udrensning og muligvis folkedrab, som noteret af ICJ i januar og maj 2024.

Dobbeltstandarder og juridisk exceptionalisme

Trods sine overtrædelser anfægter Israel rutinemæssigt anvendeligheden af international lov. Israelske embedsmænd hævder, at Vestbredden og Gaza er "omstridte" territorier, ikke besatte, og afviser ICJ's afgørelser som ikke-bindende. Alligevel påberåber Israel sig ofte international lov for at fordømme andre, såsom Iran, Hizbollah eller selve ICC. Denne selektive overholdelse undergraver retsstaten og hindrer meningsfuld ansvarlighed, især i lyset af den konsekvente beskyttelse af Israel gennem amerikanske vetoer i FN's Sikkerhedsråd.

Konklusion

Israels militæroffensiv i Gaza, langt fra at være en lovlig handling af selvforsvar, udgør en alvorlig og vedvarende overtrædelse af international lov. Som besættelsesmagt har Israel ingen juridisk ret til at føre krig mod den befolkning, den kontrollerer. Palæstinenserne ret til at modstå besættelse er nedfældet i international lov, selvom denne modstand skal overholde humanitære normer. Israels systematiske overtrædelser – herunder krigsforbrydelser, kollektiv afstraffelse, apartheid og ekspansionisme – kræver øjeblikkelig international ansvarlighed. ICJ's afgørelser fra 2024, sammen med voksende beviser fra menneskerettighedsorganisationer, gør det klart, at straffrihed ikke længere kan tolereres. At opretholde international lov kræver, at Israels handlinger behandles ikke som undtagelser, men som forbrydelser – og at de medskyldige, herunder fremmede stater, holdes lige så ansvarlige under Folkekrigskonventionen, Rom-statutten og principperne i FN-pagten.